

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

03.06.2024. – 07.06.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 10.06.2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
03.06.2024. – 07.06.2024.

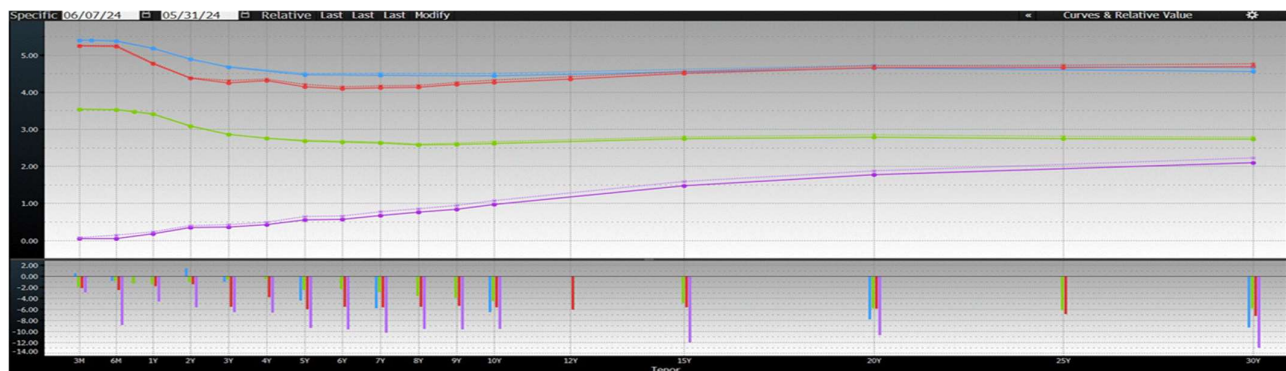
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	31.5.24	-	7.6.24	31.5.24	-	7.6.24	31.5.24	-	7.6.24	31.5.24	-	7.6.24
2 godine	3.10	-	3.08	4.87	-	4.89	4.41	-	4.40	0.41	-	0.35
5 godina	2.71	-	2.68	4.51	-	4.46	4.21	-	4.15	0.65	-	0.56
10 godina	2.66	-	2.62	4.50	-	4.43	4.32	-	4.26	1.07	-	0.98

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	31.5.24	-	7.6.24
3 mjeseca	3.588	-	3.562
6 mjeseci	3.534	-	3.525
1 godina	3.434	-	3.427

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 07.06.2024. godine (pune linije) i 31.05.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

ECB je 6. juna, u skladu sa očekivanjima, smanjila sve tri ključne kamatne stope za 25 baznih poena, pri čemu je kamatna stopa na depozite banaka (Deposit Facility) smanjena na nivo od 3,75% sa rekordno visokih 4,0%. Također, objavljene su nove kvartalne prognoze ECB, od čega se posebno mogu izdvojiti prognoze inflacije koju su za 2024. i 2025. godinu povećane za po 0,2 procentna poena u odnosu na prethodne, što ukazuje na to da inflacija ni u sljedećoj godini neće dostići ciljani nivo (2%). Predsjednica Lagarde je ponovila da će UV ECB nastaviti da slijedi pristup “sastanak po sastanak” i da će buduće odluke zavisiti od nadolazećih podataka, da će zadržati kamatne stope “dovoljno restriktivnim dok god bude potrebno“, dok se ECB “ne obavezuje unaprijed na određenu putanju kamatnih stopa“. Izjavila je i da se očekuje da će se inflacija kretati oko trenutnog nivoa tokom ostatka ove godine, a da se njen pad ka ciljanom nivou ECB očekuje tokom druge polovine naredne godine. Iako je agencija za dodjelu kreditnog rejtinga S&P smanjila rejting Francuske na AA-, prinosi obveznica Francuske u prošloj sedmici nisu zabilježili posebno različita kretanja u poređenju sa prinosima obveznica drugih sigurnijih članica eurozone, najvjerovatnije zbog činjenice da su izgledi rejtinga sada stabilni i ne ukazuju na dodatna očekivanja smanjenja rejtinga. S druge strane, prinosi obveznica eurozone su bilježili prilično volatilna kretanja u posmatranom periodu, u zavisnosti od objavljenih ekonomskih indikatora, koji su uticali na promjenu percepcije tržišnih učesnika po pitanju daljih koraka koje će vodeće centralne banke poduzimati. Snažni ekonomski podaci i glasnjiji predstavnici ECB uticali su na to da neki analitičari i investitori umanje očekivanja smanjenja kamatnih stopa ECB u ovoj godini.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Slično, snažni podaci sa tržišta rada u SAD su umanjili očekivanja da će ova centralna banka smanjiti kamatne stope u bliskoj budućnosti, što se također odrazilo na kretanja prinosa u eurozoni. Ipak, u odnosu na prethodnu sedmicu prinosi obveznica eurozone su blago smanjeni, te su prinosi njemačkih obveznica zabilježili pad od 1 do 4 bazna poena. Prinosi italijanskih obveznica na prednjem i srednjem dijelu krive su povećani za oko 2 bazna poena, dok je na krajnjem dijelu krive došlo do pada prinosa za 2 bazna poena.

Bloomberg je objavio da ECB planira apelovati na nekoliko njemačkih banaka da povećaju svoje rezerve za gubitke na imovinske kredite, što će vjerovatno uticati na profite banaka. Banke sa značajnom izloženošću komercijalnim portfolijima nekretnina su primarni ciljevi ECB, a očekuje se da će banke u Njemačkoj ovim biti najviše pogođene, iako je ECB razmatrala banke i iz drugih članica.

Tabela 3: Prognoze ECB juni 2024.

	2024. godina	2025. godina	2026. godina
BDP – najnovija prognoza	0,9%	1,4%	1,6%
BDP – prognoza iz marta	0,6%	1,5%	1,6%
INFLACIJA – najnovija prognoza	2,5%	2,2%	1,9%
Inflacija – prognoza iz marta	2,3%	2,0%	1,9%

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	MAJ	47,4	47,3	45,7
2.	PMI indeks uslužnog sektor – EZ (final.)	MAJ	53,3	53,2	53,3
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	MAJ	52,3	52,2	51,7
4.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	APR	-5,3%	-5,7%	-7,8%
5.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	APR	22,7	22,1	22,2
6.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR)	APR	-	-7,58	-5,38
7.	Bilans tekućeg računa – Francuska (u milijardama EUR)	APR	-	-1,8	0,6
8.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	APR	0,3%	-1,6%	-2,4%
9.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	APR	-3,0%	-3,9%	-4,3%
10.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	APR	0,7%	0,9%	0,7%
11.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	APR	-	1,2%	1,0%
12.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	APR	0,6%	0,8%	-1,3%
13.	BDP – EZ (Q/Q) final.	I kvartal	0,3%	0,3%	-0,1%
14.	Zaposlenost – EZ (Q/Q) final.	I kvartal	0,3%	0,3%	0,3%
15.	Maloprodaja – EZ (G/G)	APR	0,2%	0,0%	0,7%
16.	Maloprodaja – Holandija (G/G)	APR	-	2,3%	4,3%
17.	Maloprodaja – Italija (G/G)	APR	-	-1,9%	1,9%
18.	Potrošnja stanovništva – Holandija (G/G)	APR	-	0,6%	0,4%
19.	Promjena broja zaposlenih – Španija (u '000)	MAJ	-	-58,7	-60,5
20.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	APR	5,9%	5,9%	5,9%
21.	Stopa nezaposlenosti – Irska	MAJ	-	4,0%	4,0%

SAD

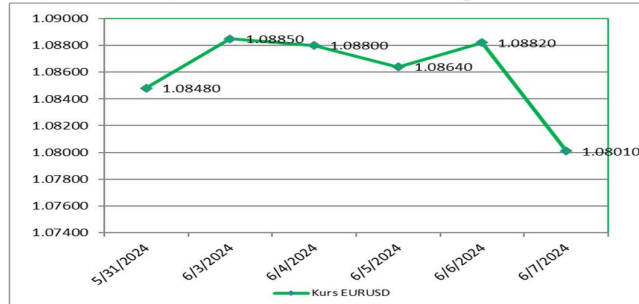
Tržište SAD je tokom prošle sedmice bilo izloženo velikim turbulencijama podstaknutim objavljivanjem i pozitivnih i negativnih podataka na tržištu rada. U petak su objavljeni dugo očekivani podaci o promjeni broja zaposlenih po sektorima koji bi mogli dati jasniji signal budućih odluka Fed. Podaci u sva tri vodeća sektora (nefarmerskom, privatnom i prerađivačkom) su bili znatno iznad očekivanja, iako je stopa nezaposlenosti blago povećana, utičući na rast prinosa. Zbog i dalje snažnog tržišta rada umanjena su očekivanja da bi Fed mogao u skorije vrijeme smanjiti kamatne stope, pa je zbog toga došlo do rasta prinosa obveznica duž cijele krive. Posljednji podaci ističu tržište rada koje nastavlja da prkosi očekivanjima i smanjuje uticaj visokih kamatnih stopa i cijena na ekonomiju. Ta jačina tržišta rizikuje da inflatorni pritisci ostanu uporni, čime će se vjerovatno pojačati oprezan stav Fed, dok zvaničnici raspravljaju o tome koliko su restriktivne kamatne stope. Prije toga je objavljen JOLTS izvještaj o broju otvorenih radnih mjesta, a koji je smanjen u aprilu na najniži nivo u posljednje tri godine, prvenstveno podstaknut situacijom u zdravstvenom i državnom sektoru, kao i uslugama smještaja i ugostiteljskih objekata.

Deficit trgovinskog bilansa je u aprilu povećan na najveći nivo od oktobra 2022. godine zbog porasta uvoza roba kao što su motorna vozila, računari i industrijske potrepštine, ukazujući da će trgovina ponovo ograničiti ekonomski rast. Prognoza Fed iz Atlante (GDPNow) je predviđela da će trgovina smanjiti BDP u II kvartalu za oko pola procentnog poena. Primjetno je da je trgovinski deficit SAD sa Kinom smanjen kako je smanjena vrijednost robe uvezene iz Kine, kao i robni deficit sa Meksikom.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	MAJ	50,9	51,3	50,0
2.	PMI indeks uslužnog sektora F	MAJ	54,8	54,8	51,3
3.	Kompozitni PMI indeks F	MAJ	54,2	54,5	51,3
4.	ISM indeks prerađivačkog sektora	MAJ	49,5	48,7	49,2
5.	Broj otvorenih radnih mjesta	APR	8.350.000	8.059.000	8.355.000
6.	Fabričke porudžbine	APR	0,6%	0,7%	0,7%
7.	ADP promjene broja zaposlenih	MAJ	175.000	152.000	188.000
8.	Trgovinski bilans (u milijardama USD)	APR	-76,5	-74,6	-68,6
9.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	1. jun	220.000	229.000	221.000
10.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	25. jun	1.790.000	1.792.000	1.790.000
11.	Promjena br. zaposlenih u nefarmerskom sektoru	MAJ	180.000	272.000	165.000
12.	Promjena br. zaposlenih u privatnom sektoru	MAJ	165.000	229.000	158.000
13.	Stopa nezaposlenosti	MAJ	3,9%	4,0%	3,9%

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0848 na nivo od 1,0801.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

VELIKA BRITANIJA

Dok je GBP i dalje relativno stabilna u odnosu na EUR nakon smanjenja kamatnih stopa ECB, fokus finansijskog tržišta se usmjerava na dalje korake BoE, sa špekulacijama da bi mogla odložiti smanjenje kamatnih stopa do kraja godine, čime bi ojačala snagu GBP. Tržišne projekcije ukazuju na moguće smanjenje kamatnih stopa u Velikoj Britaniji do decembra, što je u suprotnosti sa očekivanjima daljeg smanjenja kamatnih stopa ECB. Uprkos očekivanju smanjenja referentne kamatne stope, cijene nekretnina u Velikoj Britaniji su doživjele marginalni pad, ali su se u cjelini stabilizovale, pokazujući otpornost tržišta nekretnina.

Buduća vlada Velike Britanije će se suočiti sa trenutnim problemom finansiranja jer vijeća upozoravaju na manjak budžeta od 6,2 milijarde GBP (7,9 milijardi USD) u naredne dvije godine. Udruženje lokalne samouprave je istaklo da su budžeti vijeća dostigli krajnje granice, sa troškovima usluga koji su porasli za 15 milijardi GBP od fiskalne 2021/2022. godine zbog dvocifrene inflacije i rastuće potražnje za uslugama.

Premijer Sunak i lider Laburističke partije Keir Starmer su se sukobili po pitanju poreza u prvoj TV-debati izborne kampanje u Velikoj Britaniji. Sunak je optužio Stramera da planira povećati poreze, tvrdeći da bi laburistička Vlada koštala domaćinstava u prosjeku oko 2.000 GBP, što je Stramer odbacio kao netačnim. Političko-istraživački instituti Institut za fiskalne studije i Rezoluciona fondacija su kritikovali obje vodeće stranke zbog "izbjegavanja" stvarnosti i neuspjeha u rješavanju hroničnih problema javnih usluga i prijetućih ekonomskih rizika, pozivajući političare da razviju kredibilne planove s obzirom na vjerovatniju oštriju fiskalnu klimu u budućem parlamentu.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	MAJ	51,3	51,2	49,1
2.	PMI indeks uslužnog sektora F	MAJ	52,9	52,9	55,0
3-	Kompozitni PMI indeks F	MAJ	52,8	53,0	54,1
4.	PMI indeks građevinskog sektora F	MAJ	52,5	54,7	53,0
5.	Broj registracija novih auta (G/G)	MAJ	-	1,7%	1,0%

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,85149 na nivo od 0,84923. GBP je deprecirala u odnosu na USD pa je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,2742 na nivo od 1,2719.

JAPAN

Situacija na tržištu obveznica je poboljšana peti kvartal uzastopno, što pokazuje da je odluka o ukidanju politike kontrole krive prinosa dobro uticala na tržište. Predviđa se da će prinosi japanskih desetogodišnjih državnih obveznica do kraja godine biti na nivou od 1,05%, a do kraja fiskalne 2025. godine na nivou od 1,20% i do kraja fiskalne 2026. godine na nivou od 1,25%. Zamjenik guvernera BoJ Himino smatra da bi, iako ne treba direktno targetirati devizni kurs, trebalo pažljivo analizirati njegove efekte na ekonomsku aktivnost i inflaciju. Na aukciji japanskih desetogodišnjih obveznica uočeno je značajnije smanjenje cijene od očekivanog.

Član Odbora BoJ Nakamura je izjavio da bi Japan mogao propustiti ciljani nivo cijena od fiskalne 2025. godine pa nadalje, naglašavajući ekonomske slabosti i izražavajući sumnju u održivost rasta plata. Predložio je da BoJ razmotri smanjenje kupovina obveznica u zavisnosti od stanja ekonomskog oporavka. Iako vjeruje da je prerano za povećanje kamata, Nakamura je izjavio da će se o obje političke inicijative vjerovatno raspravljati na sastanku BoJ koji se završava 14. juna. BoJ ne želi da njene akcije budu iznenađenje za učesnike na tržištu, tako da će sva smanjenja biti postepeno sprovedena. Paket premijera Kishida sa jednokratnim poreskim olakšicama vrijedan 35 milijardi USD počeo će u junu i uključuje oko 95 miliona poreskih obveznika koji zarađuju 20 miliona JPY ili manje godišnje i koji će zajedno sa ostalim članovima svoje porodice dobiti popust od 40.000 JPY po osobi. Kabinet Vlade je predvidio da će kombinacija smanjenja poreza i očekivanih povećanja plata povećati prihod po glavi stanovnika do 3,8% ove fiskalne godine.

Ekonomisti očekuju da će BoJ na narednom sastanku zadržati referentnu kamatnu stopu na istom nivou, dok mnogi očekuju novo povećanje do oktobra. Ministar finansija Suzuki je istakao važnost uzdržanog karaktera intervencija na deviznom tržištu jer je veliki dio deviznih rezervi iskorišten za nedavne operacije kupovine JPY. Devizne rezerve Japana su smanjene na 1,23 biliona USD na kraju maja, velikim dijelom zbog smanjenog držanja stranih obveznica.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Tabela 7: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	Kapitalna potrošnja (G/G) I kvartal	11,0%	6,8%	16,4%
2.	PMI proizvođačkog sektora F MAJ	50,5	50,4	49,6
3.	Monetarna baza (G/G) MAJ	-	0,9%	2,1%
4.	Zarade radnika (G/G) APR	1,8%	2,1%	1,0%
5.	PMI kompozitni F MAJ	52,4	52,6	52,3
6.	PMI uslužnog sektora F MAJ	53,6	53,8	54,3
7.	Potrošnja domaćinstava (G/G) APR	0,5%	0,5%	-1,2%
8.	Vodeći indeks P APR	111,6	111,6	111,7
9.	Koicidirajući indeks P APR	114,5	115,2	114,2

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 170,62 na nivo od 169,33. JPY je aprecirao u odnosu na USD te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 157,31 na nivo od 156,75.

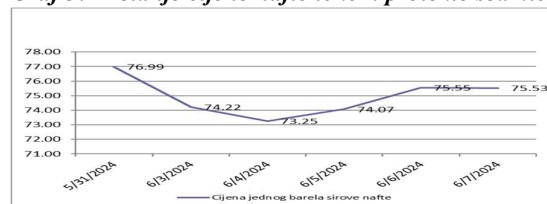
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 76,99 USD (70,97 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je zabilježila oštar pad od 3,6% na dnevnom nivou (najveći pad od početka ove godine), a nakon što je OPEC+ neočekivano najavio plan za vraćanje određene proizvodnje na tržište ove godine, počevši od oktobra. Izvoz sirove nafte na američkoj obali Meksičkog zaljeva se u maju oporavio sa najnižeg nivoa u 2024. godini jer su isporuke u Aziju porasle. Izvoz ovog energenta iz Brazila pao je na najniži nivo u posljednjih 11 mjeseci. Isporuke iz Venecuele su skočile za 9,4% u odnosu na prethodni mjesec uprkos vraćanju sankcija. Pad cijene je nastavljen u utorak kada je API objavio da su američke zalihe nafte porasle za 4,1 milion barela, što je pojačalo zabrinutost u vezi sa potražnjom. Također, izvoz nafte iz Rusije je smanjen četvrtu sedmicu zaredom, dostižući najniži nivo od sredine februara. Tokom prethodnog mjeseca dnevno smanjenje je iznosilo oko 400.000 barela. Ovo pokazuje da Rusija nastoji smanjiti proizvodnju jer je ranije proizvodila previše. U srijedu se cijena nafte blago oporavila nakon što su ekonomski podaci objavljeni za tržište SAD nakratko uticali na povećana očekivanja mogućnosti skorijeg smanjenja kamatnih stopa Feda. Ipak, značajniji rast cijene nafte je bio ograničen podacima EIA o neočekivanom rastu zaliha nafte za 1,2 miliona barela (očekivan pad za 2,3 miliona barela). Najveći dnevni rast cijene od 2,0% zabilježen je u četvrtak nakon što je ministar za energiju Saudijske Arabije upozorio da OPEC+ može povući odluke o promjeni proizvodne kvote. Ipak, u petak cijena nafte je ponovo zabilježila blagi pad jer su tržišta ponovo promijenila prognoze mogućnosti skorog smanjenja kamatnih stopa Feda, a pod uticajem snažnih podataka o broju zaposlenih po sektorima u SAD koji su objavljeni na kraju sedmice.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 75,53 USD (69,93 EUR). Cijena nafte je smanjena već treću sedmicu i u odnosu na prethodnu je zabilježila pad za 1,90%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

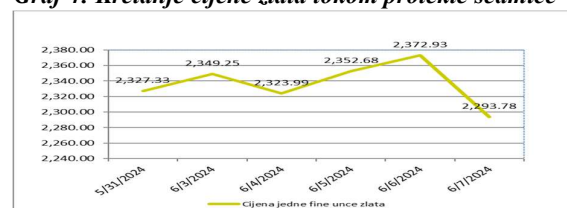

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.327,33 USD (2.145,40 EUR).

Cijena zlata je protekle sedmice do četvrtka uglavnom bilježila rast. Na početku sedmice rast cijene zlata je uslijedio pod uticajem smanjenja prinosa američkih državnih obveznica i deprecijacije USD. U utorak je cijena zlata korigovana na niže, opet pod uticajem smanjenja prinosa američkih obveznica uzrokovanog objavljivanjem lošijih od očekivanih podataka o broju novootvorenih radnih mjesta u SAD. World Gold Council je izvijestio o globalnom povećanju rezervi zlata za 33 tone u aprilu, sa bruto otkupom od 36 tona i bruto prodajom od 3 tone. Centralna banka Turske je bila najveći kupac, dodajući 8 tona svojim rezervama. Ostali značajni kupci su bili Narodna banka Kazahstana (6t), Centralna banka Indije (6t), Narodna banka Poljske (5t), Monetarna uprava Singapura (4t), Centralna banka Rusije (3t) i Češka narodna banka (2t). Narodna banka Kine je izvijestila o sporijem povećanju svojih rezervi zlata, dodajući nešto manje od 2 tone. Centralne banke Uzbekistana i Jordana su jedine centralne banke koje su izvijestile o prodaji, a svaka od njih je smanjila svoje rezerve za 1 tonu. U srijedu i četvrtak cijena ovog plemenitog metala je ponovo bilježila rast te je u četvrtak zabilježila najvišu vrijednost u posljednje dvije sedmice. Ipak, na kraju protekle sedmice, kada su objavljeni pozitivni podaci sa tržišta rada SAD, što je znatno umanjilo mogućnost skorijeg smanjenja kamatnih stopa Feda, cijena zlata je zabilježila oštar pad od preko 3%, što je u konačnici rezultiralo trećim sedmičnim smanjenjem.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.293,78 USD (2.123,67 EUR). Cijena zlata je zabilježila pad za 1,44% u odnosu na prethodnu sedmicu.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.